

СТАНОВИЩЕ

**от д-р Кремена Божидарова Раянова – доцент по право
в Юридическия факултет на Русенския университет „Ангел Кънчев“
на дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките“
по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Теория на
държавата и правото. Политически и правни учения“**

Автор: Дарюш Браконецки

**Тема: Приватизация на държавни задачи в областта на сигурността и
обществения ред в полското и международното право**

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № 860 от 15.11.2023 г. на Ректора на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема “Приватизация на държавни задачи в областта на сигурността и обществения ред в полското и международното право“ за придобиване на научна степен „доктор на науките“ по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление, 3.6 Право, докторска програма „Теория на държавата и правото. Политически и правни учения“.

Автор на дисертационния труд е Дарюш Браконецки – докторант на самостоятелна подготовка в Юридическия факултет на ВСУ „Черноризец Храбър” – гр. Варна.

2. Актуалност на тематиката

Актуалността на тематиката произтича от концепция за защитата и сигурността, разбрана глобално, която се променя, без ясно разграничаване между публично и частно. Приватизацията на държавните задачи през XXI век (включително задачите в областта на защитата на сигурността) в западните демокрации протича с нарастващо използване на договори за изпълнение на

задачи с частни субекти. По този начин приватизацията може да се състои в промяна на характеристиките на субекта, изпълняващ задачата, когато субектът на общественото право се заменя със субект на частното право или при промяна на формите на изпълнение на задачите от общественото право към частно право и промяна на характера на отношенията между субектите, изпълняващи обществени задачи с граждани. С оглед на това, за гражданите е все по-трудно да разберат на какъв обхват на защита могат да разчитат от обществените власти, а неясният обхват на защита на сигурността в социалното пространство е източник на усещане за заплаха.

3. Методика на изследването

В дисертацията са използвани следните изследователски методи - формално-догматичен метод, който позволява да се направи задълбочен анализ на нормативните актове, които съставляват правния модел на опазване на околната среда. Прилагането на този метод позволява да се направи преглед на концепциите и позициите, състоящ се в анализ на източниците на националното право, международното право, правото на Европейския съюз и правото на други страни.

Историко-сравнителният и сравнителният метод се използват и в областта на сравнителния анализ на вътрешните юридически актове с правните разпоредби на избрани страни по света и литературата в тази област.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е с общ обем от 422 страници. Съдържа увод, 6 основни глави, изводи и библиография. Библиографията се състои от 159 заглавия на полски, английски, български и немски езици, списък със задължителните правни и исторически местни актове от Полша и България, правото на Европейския съюз и международното право, както и списък на съдебната практика на съдилищата и трибуналите в Полша и на съда на Европейския съюз.

В първата част, озаглавена **„Същност на държавната сигурност“**, се определя генезисът на държавата, чрез дефиниране това понятие. Направен е опит да се дефинират понятията „сигурност“ и „обществен ред въз основа на юридическата наука, правните актове, юриспруденцията и постиженията на доктрината. В тази част се разглеждат и проблемите на административната полиция и се посочват съвременните заплахи за сигурността на държавата. Важен елемент от тази част от работата е въпросът за административната полиция, който е компонент на публичната администрация и който е идентифициран с Изпълнителния орган или като изпълнител на публичния орган.

Вторият раздел, озаглавен **„Задачи на Република Полша в областта на сигурността и обществения ред“**, е посветен на правната основа на сигурността на полската държава, включително на разликите между договорните и международноправните гаранции за сигурност, а след това и на основите на сигурността, произтичаща от законодателството на Европейския съюз. Съществен елемент от тази част на труда е определяне на заплахите за България от гледна точка на енергийната безопасност, както и посочване възможностите за развитие на икономическата безопасност и сигурността на инфраструктурата във връзка с така наречения „Проект: Три морета“.

В третият раздел **„Личност (човек) в системата на държавна сигурност“** е представен генезиса и динамиката на развитие на взаимоотношенията между личността (човека) и обществената власт. Разглеждат се основните задължения на гражданите към държавата. Най-голямата част от трети раздел се отнася до човешките права и свободи, които са гарантирани в Конституцията на Република

Полша, но също и от актовете на международното право, които Полша е подписала.

В четвъртият раздел **„Идеята за приватизация на сигурността“** е представена идеята за „приватизация на сигурността“, която се превърна в негово заглавие. Изходна точка за разсъжденията на тази тема беше дефинирането на понятието „приватизация на сигурността“ и посочване на концепции в тази връзка. Ключов елемент в този раздел е постулирането на юридическите форми на приватизация на държавните задачи в областта на обществената безопасност и ред.

Петият раздел, озаглавен **„Търговски сектор на сигурността“** се представя най-характерната форма на приватизацията на държавни задачи в областта на сигурността и обществения ред, а именно частният сектор. Той най-ясно изразява идеята за приватизация на сигурността. Тази част от работата представя същността и начинът на действие на отделните браншове на търговския сектор на сигурността. Тук се имат предвид организациите за защита на лицата и имуществото, както и услугите за вътрешна сигурност, базирани на тази концепция, както и услугите за сигурност и информационните такива на организаторите на масови събития. Пети раздел завършва с предложения *de lege ferenda* за отделни отрасли, които авторът на труда формулира въз основа на направените изследвания и анализи. Те обхващат преди всичко постулат за приемани на закон, който да регулира изцяло стопанската разузнавателна дейност в Полша.

В последната част на работата **„Обществена дейност в полза на сигурността“**, разглежда юридическия статут и рамката за функциониране на неправителствените организации, действащи в полза на сигурността и обществения ред. Тази част представя примерите на западноевропейските и англосаксонските държави за масова гражданска активност, включително и кварталните групи за бдителност, гражданските патрули, холандския модел на градска охрана, гражданската охрана и шерифите.

Теоретичните разсъждения и авторските предложения, включени в дисертацията, ще окажат влияние върху теорията на правото за осигуряването

на обществената безопасност и ред в страната като една от най-важните обществени задачи, за които отговарят публичните власти особено правителството. Това изследване представлява изчерпателна препратка към все по-популярния феномен на приватизацията на сигурността. Напоследък тази материя е обект на множество изследвания от теоретици и практики, занимаващи се с правните аспекти на държавната сигурност.

5. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Теоретическата и практическата значимост на дисертацията се определя от възможността за използване на работата, както и фактическия и материал в учебните и научните дейности в университетите, а също така и в научноизследователската работа на държавните институции и научноизследователските учреждения. Проучването на приватизацията на държавните задачи и по-специално задачите в областта на сигурността и обществения ред е важно, тъй като този елемент представлява една от основните потребности за правилното функциониране на човека. Следователно въпросът е обект на изследване не само от юристи, но и от представители на други научни дисциплини в областта на социалните и хуманитарните науки.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди научна степен „доктор на науките“**

на **ДАРЮШ БРАКОНЕЦКИ** по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Теория на държавата и правото. Политически и правни учения“.

Изготвил становището:

доц. д-р Кремена Раянова